

Voorstel Alternatief

Nationaal Landbouwplan Suriname

2023 – 2030

Dit plan van aanpak wil bijdragen aan de verduurzaming van de landbouw en het gebruikt krijgen van de enorme grote hoeveelheid beschikbare agrarische gronden die nu niet wordt benut, zoals blijkt uit documenten van de Surinaamse regering.

18 Januari 2023, Versie 0.5c

Mark Paauwe, mark.paauwe@dragon1.com, +31 6 284 17 269

www.discover-suriname.com & www.krabita.com

Ga voor de AgriBusiness Academy naar: www.discover-suriname.com/academy
Download de laatste versie van het landbouwplan op www.discover-suriname.com/agriculture

5 Puntenplan om 220.000ha aan onbenutte agrarische grond in Suriname gebruikt te krijgen, in 5 jaar tijd!

Als het volgende 5 puntenplan wordt uitgevoerd, dan zal in een periode van 5 jaren 220.000 hectare aan onbenutte agrarische grond in Suriname voor duurzame landbouw, veeteelt en visserij in gebruik worden genomen. Waaronder ook bijenteelt, tuinbouw, kassenteelt, garnalenteelt en insectfarming.

- 1. SPREIDING** - Er dient een vlekkenkaart te worden gemaakt, waarop zichtbaar is hoe we de verschillende soorten gewassen een vee gaan verdelen in welk gebied in Suriname. Evenwichtige spreiding is belangrijk om overproductie te voorkomen. Hiervoor dienen we een lijst met prioriteitsgewassen en verwerkte producten per district en grote ressort te gaan maken. In elk district dienen tuincentra en nurseries te komen ter ondersteuning van het kweken en planten van de prioriteitsgewassen. De vlekkenkaart, lijst met prioriteitsgewassen en informatie over de tuincentra en nurseries komen op www.discover-suriname.com.
- 2. EDUCATIE** - Er dient een landbouwuniversiteit te komen in Suriname die nauw samenwerkt met 20 andere universiteiten die ook allemaal een permanente locatie in Suriname gaan krijgen, verdeeld over de districten. Er dient een laagdrempelige Agribusiness Academy (op middelbaar niveau) te komen waarbij elke dag mensen basistrainingen kunnen volgen in elk district. Communicatie over de AgriBusiness Academy staat op www.discover-suriname.com/academy
- 3. HOOFDSTRUCTUUR** - Er dient een landelijke hoofdstructuur met functies voor agriprocessing te komen te komen met regionale substructuren, zodat elke agrarische ondernemer, groot of klein, daar met zijn bedrijf op kan aanhaken. Ook dient een land- en tuinbouw organisatie (LTO) te worden opgericht en diverse expertise centra en productschappen. Informatie hierover komt op www.discover-suriname.com/agriculture. In elk district dienen gratis internet/wifi netwerken in het centrum van de plaatsen te komen. Dit draagt ook bij een betere gezondheidszorg en onderwijs.
- 4. SAMENWERKING** - Er dient nauw samengewerkt te gaan worden met buitenlandse agrarische ondernemers in Suriname. Dat maakt het exporteren naar de landen waar die ondernemers vandaan komen makkelijker. We dienen te starten met importvervangende productie en maandelijks handelsmissies te organiseren uit 30 verschillende landen naar trade shows en expo velden in de verschillende districten. www.discover-suriname.com/expo, www.discover-suriname.com/import, www.discover-suriname.com/export
- 5. PINDA & TOMAAT PILOT PROJECTEN** - In 2023 dient het Pinda en Tomaten Pilot Project in elk district op 100ha te worden opgestart als pilot project om zo laten zien hoe je stap voor stap onbenutte agrarische grond met zeer weinig middelen in gebruik kan krijgen. Veel mensen gaan dan ook gezonder leven omdat ze groente en fruit produceren: <https://www.discover-suriname.com/downloads/pinda-tomaten-pilot-project.pdf>

Deze presentatie informeert u verder over een landelijke aanpak voor landbouw in Suriname, dat hierboven in 5 bondige punten is samengevat.

FEIT: DE LANDBOUWGROND IN SURINAME WORDT NOG STEEDS NIET GEBRUIKT! (1)

Het ontwikkelingsplan 2017-2021 van Suriname meldt het volgende:

“Opvallend is dat van de 4.273.095 ha voor agrarische doeleinden geschikte grond in Suriname slechts 280.620 ha ontgonnen areaal is dat bovendien grotendeels niet in productie is (zie tabel VI.3.2.1).

In 2015 was volgens het Nationale Masterplan voor de Agrarische Ontwikkeling (LVV, 2015) van het ontgonnen areaal circa slechts 58.000 ha of 20% in productie.

Het in productie zijnde agrarisch areaal is grotendeels in de kustvlakte en wordt voornamelijk voor padieteelt gebruikt. De conclusie dat het beschikbaar en ontgonnen agrarisch areaal zwaar onderbenut is, wordt door deze data onderschreven.”

Bron: https://www.dna.sr/media/175955/Ontwikkelingsplan_2017_2021_deel_2_.pdf

Extra info: https://www.dna.sr/media/349489/22_951_Bijl._Meerjaren_OntwikkelingsPlan_2022_2026_Volledig_FINAL_DNA_approved_DL090122.pdf

Het is niet bekend hoeveel landbouwgrond er in de periode 2020-2022 meer benut is geworden.

Er is geen gepubliceerd plan van aanpak voor de komende jaren (2023-2030) bekend, hoe gestructureerd het beschikbare areaal voor agrarische productie volledig benut gaat worden.

FEIT: DE LANDBOUWGROND IN SURINAME WORDT NOG STEEDS NIET GEBRUIKT! (2)

Hieronder is visueel verhoudingsgewijs aangegeven hoeveel agrarische grond volgens de Surinaamse regering beschikbaar is, ontgonnen is en in gebruik is.

NB: Suriname is 163.820 km² groot. Dat is 16.382.000 ha.

Bron: https://www.dna.sr/media/175955/Ontwikkelingsplan_2017_2021_deel_2_.pdf Zie vorige slide voor meer feiten, data en bronnen.

Deze presentatie tracht een plan van aanpak te geven om de komende 7 jaar minimaal het gehele ontgonnen areaal in productie te gaan nemen, waaronder 2000ha op Alliance. Dat is dan meer dan 200.000 ha dat extra gebruikt gaat worden ten opzichte van december 2022. Tot op heden is er geen gepubliceerd plan van aanpak bekend dat hier invulling aan geeft. Indien dat er wel is, zien we dat graag tegemoet.

Introductie (1) – Geen Nationaal Landbouwplan beschikbaar

- Tot aan 18 januari 2023 is er geen Nationaal Landbouwplan Suriname publiekelijk gepresenteerd en gepubliceerd, waar alle landbouwers, veehouders en vissers houvast aan hebben met betrekking tot verduurzaming van de landbouw, investeringen, ontwikkelingen/innovaties, import, export en andere inspanningen.
- Er is ook geen plan van aanpak gepubliceerd of bekend dat zegt hoe gestructureerd het enorme beschikbare en onbenutte areaal voor agrarische productie meer of volledig benut gaat worden (zie de vorige sheet).
- Uit de Surinaamse samenleving komt echter steeds meer de roep om een dergelijk plan of presentatie.
- Er is een meerjaren ontwikkelingsplan beschikbaar waarin enkele highlights staan op gebied van landbouw:
https://www.dna.sr/media/349489/22_951_Bijl._Meerjaren_OntwikkelingsPlan_2022_2026_Volledig_FINAL_DNA_approved_DL090122.pdf
- Echter is het niet inzichtelijk via publieke publicaties wat de voortgang is op deze punten.
- In deze presentatie staat daarom een voorstel voor een Nationaal Landbouwplan voor Suriname voor de periode van 2023 tot en met 2030, waar alle agrarische ondernemers in principe een houvast aan kunnen hebben
- In deze presentatie staat ook een voorstel / plan van aanpak hoe het hele beschikbare agrarisch areaal kan worden gaan benut voor productie.
- Dit landbouwplan is opgesteld door Mark Paauwe naar aanleiding van gesprekken met vele Surinamers.

Introductie (2) – Dit document is de opzet van een alternatief nationaal landbouwplan

- Dit alternatieve plan wordt zo opgezet dat agrarische ondernemers, groot en klein, hun inspanningen erop kunnen afstemmen. Velen willen streven naar verduurzaming van de landbouw.
- Dit plan gaat een te realiseren landelijke hoofdstructuur schetsen en regionale substructuur met diverse functies zoals opslag, koeling, freezing, verwerking, verpakking, certificering, infrastructuur, logistiek en ICT, waar ondernemers met hun organisatie op kunnen aanhaken.
- Dit plan zal altijd worden afgestemd en bijgewerkt op de actualiteit, zodat het altijd realistisch, haalbaar en uitvoerbaar is.
- Dit plan werkt binnen de kader van het biodiversiteitsakkoord. De 93% bosdekking van Suriname, het amazone regenwoud, de rivieren, meren en oceaan en alle organismen die er in leven, zijn een hoog goed.
- Dit plan beoogt de landbouwproductie in Suriname significant te verhogen. In 2023 streven we een verdubbeling na van 2022.
- Een heel eenvoudig scenario hiervoor is om een per ressort te plannen hoeveel van welk prioriteitgewas gezaaid en geteelt dient te worden, zodat er 2 keer zoveel productie is en vervolgens maandelijks de voortgang te rapporteren.
- Een volgende stap is het vertienvoudigen van de productie door efficiënter en grootschaliger te gaan werken.
- Dit plan wordt later ook in het Engels en Frans op de www.discover-suriname.com website geplaatst.
- Indien u feedback wilt geven op dit plan horen wij dat graag.

Introductie (3) - Wat is Verduurzaming van de Landbouw?

Om toekomstbestendig aan landbouw (inclusief kassenteelt, veeteelt, bijenteelt en visserij) te kunnen doen is verduurzaming nodig.

Onder verduurzaming van de landbouw verstaan we ervoor zorgen dat er minder schadelijke uitstoot is naar bodem, lucht en water.

Ook verstaan we onder verduurzaming meer biodiversiteit en meer dierenwelzijn en een hoger stabiel inkomen voor de agrarische ondernemer.

Verduurzaming van de landbouw kan alleen maar plaatsvinden in Suriname als studenten en ondernemers voldoende kennis hebben over moderne en innovatieve technieken en technologieën en toegang hebben tot financiering en faciliteiten.

Daarom streven we ernaar veel kennis- en expertise centers op te zetten, veel kennisuitwisseling en partnerships te organiseren met buitenlandse studenten en ondernemers.

Op de website www.discover-suriname.com is veel ruimte voor de kennis- en expertise centers, kennisuitwisseling en partnership beschikbaar en ingeruimd.

Zo heeft elk district zijn eigen pagina en kunnen alle organisaties die een serieuze rol spelen of willen gaan spelen, met hun contactgegevens en informatie hierop komen te staan.

Wilt u bijvoorbeeld de bijenteelt en geitenhouderij meehelpen professionaliseren, dan kan uw initiatief ruimte krijgen op de website.

Op de website komt in 2023 een verduurzamingschecklist te staan, waarmee elke Surinaamse agrarisch ondernemer in 10 stappen altijd duurzamer kan gaan werken.

Ook organiseren we op de Agribusiness Academy veel informatie over hoe je verduurzaming in de praktijk kunt aanpakken: www.discover-suriname.com/academy

Leest u hier al verschillende suggesties over verduurzaming: <https://edepot.wur.nl/276614>

Lees ook dit rapport: Al het Vlees is Duurzaam in 2020: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-140682.pdf>

Enkele duurzaamheidsmaatregelen in de veeteelt kunnen zijn: kleinschaligheid, maximaliseren dierenwelzijn, alleen preventief antibiotica gebruiken, sluitend melden van zoönosen, teelt van eiwitrijke voedergewassen (luipine, erwten, veldbonen, soja) en benutten van nieuwe eiwitbronnen (insecten, algen).

Introductie (4) - Duurzame Landbouw verhoogt productie!

Hier staan een aantal downloads/documenten over duurzame landbouw in Suriname:

<https://www.discover-suriname.com/downloads/sustainable-agriculture-development-suriname.pdf>

<https://www.discover-suriname.com/downloads/report-sustainable-agriculture-suriname-2012.pdf>

<https://www.discover-suriname.com/downloads/SUSTAINABLE-AGRICULTURE-SURINAME-IMPROVES-YIELDS.pdf>

<https://www.discover-suriname.com/downloads/Farming-systems-farmer-strategies-suriname.pdf>

<https://www.discover-suriname.com/downloads/improving-capacity-ministry-agriculture-suriname-build-resilience-climate-change-agriculture-sector.pdf>

<https://www.discover-suriname.com/downloads/pinda-tomaten-pilot-project.pdf> (NL versie)

<https://www.discover-suriname.com/downloads/peanut-tomato-get-growing-pilot-project.pdf> (EN version)

Sustainable Agriculture Productivity Project bij LVV

Er is in 2022/2023 een project gaande bij het ministerie van Landbouw, genaamd Sustainable Agriculture Productivity Project.

Echter van dat project is geen publieke informatie bekend.

Het zou mooi zijn als er een plan en voortgangsrapportages worden gepubliceerd.

Inhoudsopgave

1. Landbouwmissie
2. Landbouwvisie
3. Landbouwstrategie
4. Top 10 vraagstukken & oplossingen Surinaamse Landbouw
5. Top 10 vraagstukken & oplossingen Surinaamse Veeteelt
6. Top 10 vraagstukken & oplossingen Surinaamse Visserij
7. Doelen en Doelstellingen 2023 – 2030
8. Agribusiness Academy
9. Ondernemerschap, Export, Trade centers en Expo's
10. Top 3 prioprojecten per district of groot ressort
11. Importvervangende productie
12. Prioriteitsgewassen en –producten & cash crops
13. Fytosanitaire Labs
14. Rijst
15. Staatsboerderij
16. 's Landskwekerij
17. Bijenteelt
18. Surinaamse Veestapel: rassen en aantallen
19. Mangrove
20. Bos en Hout
21. Garnalen
22. Agrarische Districtsplannen & Agrarische Raden
23. Business Clubs & Districts Paginas
24. Contactgegevens Ministerie van LVV
25. Contactgegevens Belangrijke Organisaties
26. Het landbouwproductiesysteem (de hoofdstructuur) visueel weergegeven
27. Het Kringlooplandbouwsysteem & de Agribusiness van Suriname visueel weergegeven
28. Niet gebruikte gronden en gebouwen
29. Citrusplantage Alliance (Detailplan)
30. Opgestart projecten (2021 en 2022)
31. Niet opgestarte projecten
32. Feedback

1. Landbouwmissie

De missie (taakstelling) van de landbouwsector in Suriname is:

- Alle burgers te voorzien van voldoende en gezond voedsel
- Het landbouwproductiesysteem (inclusief veeteelt en visserij) sociaal leefbaar, economisch rendabel en efficiënt te maken en te houden
- De menselijke gezondheid te beschermen
- Belang te hechten aan de diergezondheid en het dierenwelzijn en het milieu/de natuur.
- Via een hoofdstructuur en landbouwcertificeringen de winstgevendheid en het concurrentievermogen van de producenten te verhogen, evenals de gezondheid van de consument.

2. De Korte en Lange Termijn Landbouwvisie voor Suriname: Kringlooplandbouw, Agribusiness en een Landelijke Hoofdstructuur

---

- In de toekomst is er een groot tekort aan voedsel op de wereld, maar geen enkel tekort aan financiële middelen.
- De Surinaamse landbouw, tuinbouw, veeteelt, bijenteelt en visserij kan nog steeds zelfstandig draaiend en wereldwijd toonaangevend worden. Er zal altijd meer vraag zijn dan aanbod en er zal altijd valuta zijn om te kunnen investeren en innoveren.
- Hiervoor dienen we te gaan focussen. We dienen te gaan werken met prioriteitsgewassen en -producten. Daar dienen we ons dan echt op toe te leggen en veel kennis, kunde, voorzieningen en faciliteiten voor opbouwen en grootschaliger en moderner gaan verbouwen. Denk naast rijst, dwergkokos, cassave, banaan en bacove ook aan producten zoals soja, mais, graan en zuivel.
- Steeds meer mensen willen in de toekomst vlees vervangen door andere producten. Steeds meer landen willen dat de productie en herkomst van producten duidelijk trackable en tracable is. Dus als we toonaangevend willen worden, dienen we hier aan te werken: kwaliteitssystemen en certificering.
- Suriname heeft veel land, maar weinig inwoners. Daarom zal in de toekomst wat grootschalig kan, grootschalig gebeuren. Wat machinaal kan, zal machinaal gebeuren en dat wat gerobotiseerd kan, zal gerobotiseerd gebeuren. Handmatig en kleinschalig gaat niet werken. Wel kunnen we dit voor agritoerisme doen.
- In de toekomst is het grondrechtenprobleem opgelost en zijn grondaanvragen gestructureerd, zodat elke Surinamer of organisatie grondrechten kan verweven, om zo makkelijker te kunnen ondernemen.
- We zullen nu en in de toekomst vele innovaties gaan doorvoeren: agritech, kassenteelt, aquaponics, hydroponics, ICT, pixel farming, vertical farming, insect farming. Geen enkele moderne technologie waarmee we rendement kunnen verhogen mogen we overslaan. Alles wat helpt ons dichterbij het doel te brengen gaan we inzetten. We gaan inzetten op educatie, opleidingen en trainingen.
- Omdat landbouw niet los is te zien van infrastructuur, onderwijs en werk, gaan we op verschillende punten een integrale aanpak ontwikkelen. Zoveel mogelijk gebieden gaan we qua toegang, afwatering, energie en ICT openmaken, ontsluiten of koppelen.
- Kringlooplandbouw, agribusiness en hoofdstructuur zijn de drie kernwoorden bij deze korte en lange termijn visie.
- Bij **kringlooplandbouw** komt zo weinig mogelijk afval vrij en de uitstoot van schadelijke stoffen wordt klein mogelijk gehouden. De grondstoffen en eindproducten worden met zo weinig mogelijk verliezen benut.
- Bij **agribusiness** is de focus op het zelf verwerken, verkopen en (herexporteren) van producten met toegevoegde waarde. Op deze wijze zal de Surinaamse landbouw, tuinbouw, veeteelt, bijenteelt en visserij een ongekennde prachtige productieve en financiële toekomst tegemoet gaan.
- In de toekomst kunnen we efficiënt en zelfstandig veel voedsel produceren in Suriname mits we een landelijke **hoofdstructuur** en regionale substructuren met diverse functies hebben opgezet. Denk aan functies zoals opslag, koeling, freezing, certificering, verwerking, verpakking en distributie.

3. De Korte en Lange Termijn Landbouwstrategie voor Suriname : Kringlooplandbouw, Agribusiness en een Landelijke Hoofdstructuur

---

- We kunnen niet ongebreideld gaan planten, produceren, telen, kweken en vissen. We gaan nog meer rekening houden met de natuur en natuurherstel, de amazone, wild-life (ook de vogels en insecten), stikstof, de oceaan, drinkwater, mangroves en klimaatverandering.
- Om structuur te geven aan de innovaties gaan we voor veel onderwerpen expertisecenters of kenniscenters en kwekerijen opzetten en (digitale) opleidingen en training beschikbaar stellen.
- We gaan per prioriteitsgewas een kweek- en teelaanpak en -plan maken die via expertisecenters, websites en opleidingen communiceren, zodat we al samenwerkend efficient, grootschalig en hoogwaardig gaan produceren.
- Via informatiesystemen gaan we planning en resultaten inzichtelijk maken. Iedereen dient alle informatie, teelthandleidingen en rapporten bij de hand te hebben.
- We gaan heel slim, modern en innovatief produceren, zonder pesticiden, eventueel met goed onderzochte GMOs. Dat moet en dat kan.
- We hebben veel meer kennis nodig op het gebied van ICT, IOT, windenergie en zonnenergie om in de behoefte van onze ondernemers en bedrijven te voorzien. Hiervoor gaan we opleidingen opzetten en startups aantrekken.
- Toeleveranciers, zoals verpakkingsindustrie, gaan we trachten in Suriname weder op te zetten.
- We gaan een landelijke hoofdstructuur en regionale substructuur maken met verschillende logistieke, opslag, koeling en verwerkingsfuncties en eenheden, waar elke ondernemer of groep ondernemers op kan inhaken met hun organisaties. Deze structuren strijken vele obstakels voor ondernemers glad.
- We gaan op de basisschool en voortgezet onderwijs landbouw weer populair maken. We hebben de volgende generatie nodig om van Suriname de graanschuur van CariCom te maken.
- We gaan buitenlandse universiteiten en agritech startups uitnodigen, met name de landen die een voorsprong hebben op bepaalde technologieën en producten, om onze landbouwkennis en educatie te versterken.
- We gaan in Suriname in elk district en groot ressort landbouwloketten opzetten waar veel kennis en kunde wordt aangeboden ter ondersteuning van ondernemer.
- Kredieten voor aanschaf van nieuwe en gebruikte machines en internationaal samenwerken gaan we makkelijker maken qua aanvraag. Ook internationale subsidies gaan we toegankelijker maken.
- In elk district en groot ressort komen tuincentra zodat het aanschaffen van materialen heel makkelijk wordt.
- Eigen zaadveredeling (ziekte resistent) en betere genetica van de veestapel gaan we prioriteit maken.
- We gaan onderzoek naar geschikte bodemstructuren voor bepaalde gewassen naar een volgend niveau toe tillen.
- We gaan in elke district blauwdrukken maken voor agro processing centers, zodat groepen ondernemers het makkelijker samen grootschaliger kunnen aanpakken. Denk ook aan kassenteelt.
- We gaan veel expo en trade centers in Suriname en in het buitenland opzetten om met productsampling investeerders en klanten te trekken. We gaan veel tradeshows organiseren.

4. Top 20 vraagstukken & oplossingen Surinaamse Landbouw

1. Er is geen (gepubliceerd) overkoepelend nationaal landbouwplan voor duurzame landbouw, tuinbouw, veeteelt en visserij in Suriname. Hierdoor is er ook geen voortgangsrapportage, want er is namelijk geen (gepubliceerd) plan. Afspraken worden doorgaans door rapportages beter nagekomen.
2. Er zijn geen (gepubliceerde) landbouwplannen voor duurzame landbouw, tuinbouw, veeteelt en visserij, per district. Hierdoor zijn er ook geen voortgangsrapportages, want er zijn namelijk geen plannen.
3. Het ministerie van LVV begeleidt niet of onvoldoende de agrarische sector in de afzonderlijke districten.
4. Er is veel te weinig decentralisatie. In de verschillende districten moet men veel te lang op beslissingen wachten vanuit de top het ministerie van LVV.
5. De infrastructuur / logistiek (wegen, vliegvelden & havens, taks free hubs) moeten worden hersteld en verbeterd.
6. Het ontbreekt aan transportmiddelen (vrachtwagens) en machines en huur- en onderhoudsfaciliteiten daarvoor.
7. Het water moeten beter worden beheerst.
8. Goed zaaizaad moet meer voorradig en beschikbaar zijn.
9. Disease Monitoring and Control dient beter te worden Opgezet.
10. We dienen meer divers te gaan planten en produceren, zoals fast moving producten (rijst, cassave, bananen, sinaasappel). Er dient meer te worden gewerkt met een prioriteitsgewassen lijst.
11. Het ontbreekt aan fytosanitaire labs
12. Er is te weinig onderzoek naar nieuwe gewassen
13. Er is zeer beperkte verwerkingsindustrie (te weinig waarde toevoeging aan producten, zodat het niet interessant is voor export)
14. De ongeremde importindustrie is een te grote concurrent van binnenlandse industrie en productie. Lokale importvervangende industrie dient veel meer aandacht en stimulans te krijgen.
15. Er is veel te weinig regelgeving, regulering, toezicht en handhaving omtrent landbouwgif dat wel en niet verkocht, gekocht en gebruikt mag worden. Dieren overlijden nu onnodig en dieren en mensen worden onnodig ziek.
16. Gebrek aan opsla en koeling faciliteiten.
17. Verouderde landbouwkennis en -kunde (niet machinale aanpak). Trainingen zijn te vaak licht informatiesessies zonder test, examen of certificaat. Gebrek aan internationale post graduate studies. Landbouw universiteit ontbreekt nu en dient te worden opgezet.
18. Het ontbreekt aan informatie en online systemen die inzicht geven in wie wat mag en wie wat doet en waar. Landbouwers en producenten geven nu niet of nauwelijks informatie door aan de autoriteiten over productie.
19. Teveel mensen maken niet of geen gebruik van hun grond of gaan er speculatief mee om.
20. Diverse Verwerkingsfabrieken staan stil, of zijn verouderd. Deze dienen te worden opgeknapt.

5. Top 10 vraagstukken & oplossingen

Surinaamse Veeteelt

1. Er zijn veel te weinig veeartsen beschikbaar en het ontbreekt aan een veeartsenorganisatie. Elke district dient eigen veeartsen te hebben.
2. Het ontbreekt aan goede genetica en lokale rassen (denk aan geiten, schapen, kippen, etc).
3. Het ontbreekt teveel aan wetgeving, registratie en monitoring van dieren
4. De smokkel van dieren dient met prioriteit te worden aangepakt en gestopt.
5. Het ontbreekt aan (enige productie van) voedsel in Suriname zoals mais, soja en brok voor landbouwen dieren.
6. Het ontbreekt aan moderne kennis van het houden van dieren en het produceren van zuivel.
7. Het ontbreekt aan informatie en online systemen die inzicht geven in wie wat mag en wie wat doet en waar. Landbouwers en producenten geven nu niet of nauwelijks informatie door aan de autoriteiten over productie.
8. ...
9. ...
10. ...

6. Top 10 vraagstukken & oplossingen Surinaamse Visserij

1. De kust visserij dient veel beter beschermd te worden tegen de grootschalige illegale visserij.
2. Er dienen veel meer Surinaamse zeevissers (door de marine) worden opgeleid. Er dient een minimum quotum van Surinaamse visser op een boot met een Surinaamse vergunning.
3. Er dient niet meer op garnalen worden gevist in zee. Zeker niet bij mangroves. Er dient meer aan kweek van garnalen op het land worden gedaan en er dient meer mangrove te aangeplant hiervoor.
4. De vangst op tonijn dient te worden vergroot op een duurzame wijze, met een minimale grootte.
5. De normen van de mazen van de netten dienen groter te worden zodat de kraamkamers van vissen worden beschermd.
6. Er dienen voor de verschillende soorten vissen quotas worden vastgesteld.
7. Er dienen meer visserij havens en binnenlandse zout/ijs-faciliteiten en verwerkingcapaciteit komen in Suriname.
8. We dienen de controle en toezicht op districts niveaus verscherpen en vergroten. We dienen met zero tolerance gaan werken.
9. Het ontbreekt aan informatie en online systemen die inzicht geven in wie wat mag en wie wat doet en waar. Landbouwers en producenten geven nu niet of nauwelijks informatie door aan de autoriteiten over productie.
10. ...

7. Doelen en Doelstellingen 2023 – 2030

1. ASAP dient er een officieel nationaal landbouwplan te worden gepubliceerd, zodat iedereen weet waar die aan toe is. Ook dient men maandelijks publiekelijk te gaan rapporteren wat de voortgang is op dit plan.
2. ASAP dienen er per district districtslandbouwplannen te worden gepubliceerd, zodat iedereen weet waar die aan toe is. Ook dient men maandelijks publiekelijk te gaan rapporteren wat de voortgang is op deze plannen.
3. ASAP dient er via beleid en een plan veel meer duidelijkheid te komen welk landbouwgif wel of niet gekocht of gebruikt mag worden (in Suriname of het buitenland. Er dient registratie, decentraal toezicht en (justitiële) handhaving te komen op verkoop, aanschaf en gebruik van landbouwgif. Er dient ook voldoende FAO-goedgekeurd landbouwgif beschikbaar te worden gesteld door het ministerie of onder auspiciën van het ministerie, in de verschillende districten. Men moet er als agrarisch ondernemer zeker van kunnen zijn dat de landbouwgif die men kan kopen en gebruiken FAO-gecertificeerd is en ook voldoet aan EA regels, omdat je anders je producten niet kunt exporteren.
4. Decentralisatie: Per direct dient LVV in elke district een lokaal team neer te zetten die sneller beslissingen kan nemen.
5. Er dient een landelijke hoofdstructuur en regionale substructuren te worden ontworpen en gerealiseerd, die bestaan uit verschillende functies zoals opslag, koeling, freezing, verwerking, verpakking, certificering en logistiek
6. Er dienen landelijke online informatiesystemen die inzichtelijk maken waar welke gewassen in welke hoeveelheden worden geproduceerd.
7. Er dienen landelijke online informatiesystemen te komen zodat het voor belanghebbenden beter inzichtelijk is wie welke vergunning heeft.
8. Buitenlandse agrariërs die vanwege stikstof problematiek dienen te stoppen, dienen te worden uitgenodigd om te komen kijken... (business tours/handelsmissies)
9. Elke maand dienen er expo's en tradeshows te worden georganiseerd in elke district en dienen er handelsmissies te worden georganiseerd naar de districten, expo's en tradeshows. Bij elke handelsmissie dient altijd een missieboekje te worden gemaakt.
10. Systeem van registratie, oornummers en monitoring dient te worden opgezet voor bepaalde diersoorten.
11. Elk district, en groot ressort, doet er goed aan op een eigen website maandelijks de districtslandbouwplannen bijwerken en districtslandbouwrapportages te publiceren (met ook veeteelt en visserij). Wekelijks zouden de districtscommissarissen, lokale LVV-teams, agrarische raden en lokale ondernemers de plannen en rapportages kunnen bespreken voor hun detail planningen en activiteiten. Dit gaat er onder andere voor zorgen dat gemaakte afspraken veel beter worden nagekomen.

8. Agribusiness Academy

- Het ontbreekt in Suriname aan een landbouwuniversiteit.
- In opmaat daarnaar toe is een initiatief gestart onder de naam AgriBusiness Academy.
- Op www.discover-suriname.com/academy is de online agribusiness academy vindbaar
- Er zijn vier tracks opgezet: landbouw, veeteelt, visserij en agritoerisme.
- Elke track bestaat uit ongeveer 20 gratis downloadbare presentaties/lesmodulen om de basis te leren.
- Er staan ook presentaties die uitleggen hoe de fysieke Agribusiness Academy in elke district kan worden georganiseerd, met wekelijkse avonden
- De Agribusiness Academy wil er naar toe werken dat er een certificaat Agribusiness ondernemer gehaald kan worden.
- Er staan ook teelthandleidingen die kunnen worden gedownload.

9. Ondernemerschap, Export, Trade centers, Expo's, Handelsmissie en Missieboekje

- Er dienen overal in Suriname gratis basis agrarisch ondernemerschapscursussen en trainingen gegeven te worden.
- Er dient een agenda te komen bij verschillende organisaties, zoals het ministerie van LVV en op gov.sr die toont waar elke maand cursussen of trainingen zijn voor verbeteren van ondernemerschap, waar expos worden gehouden en handelsbeurzen met Surinamers, in binnen en buitenland.
- Er dienen in elke district expo veldjes te worden georganiseerd waar deelnemers van handelsmissies de lokale producten kunnen bekijken en proberen.
- Er dienen trade centers en handelsbeurzen in Suriname en bevriende landen te worden georganiseerd, zodat ondernemers daar aan potentiële klanten, partners en investeerders hun producten kunnen laten zien.
- In 2022 zijn er in de zeer toegankelijke landen of eilanden Barbados, Jamaica, Curaçao, België, Frankrijk, Nederland, Engeland, Duitsland, Canada, USA haast geen handelsmissies, tradeshows, expo's of beurzen georganiseerd.
- Elke maand kunnen en dienen er handelsmissies naar de verschillende districten van Suriname worden georganiseerd. Bijvoorbeeld met als thema een bepaald soort groente of fruit, vee, vis of insect.
- Bij elke handelsmissie dient ook altijd een missieboekje te worden gemaakt. Dat is een pdf document waarin een aantal Surinaamse bedrijven zich qua producten, diensten en contactpersonen op 1 page goed beschrijven en verwijzen naar hun (professionele) website.
- Op of bij elke Surinaamse ambassade in het buitenland kan een permanente expo worden georganiseerd, waarbij het proces van opvolging bij belangstelling goed op papier staat.
- <https://www.discover-suriname.com/expo>
- <https://www.dragon1.com/downloads/dragon1-ondernemerschap.pdf>

10. Top 3 projecten per district of groot ressort

De volgende projecten zouden in 2023 kunnen en dienen te worden opgestart:

District	Projecten
Coronie	
Nickerie	
Paramaribo	
Wanica	
Marowijne	
Commewijne	
Saramacca	
Sipaliwini (Boven-Suriname, ...)	
Brokopondo	
Para	

11. Importvervangende productie

- <https://www.discover-suriname.com/import>
- Veel basisvoeding en fruit en groenten, wordt geïmporteerd in Suriname.
- Momenteel wordt er nauwelijks van het basisvoeding in Suriname geproduceerd en/of geëxporteerd.
- Daarom noemen we Suriname hier een impoorteconomie.
- De meeste mensen in Suriname zouden graag zien dat importvervangende productie wordt opgestart.
- Heel belangrijk om op te merken is dat alle basisvoeding in Suriname kan worden verbouwd en/of geproduceerd.
- Bijvoorbeeld: Suriname was ooit een belangrijke suikerproducent in de wereld met meer dan 500 plantages. Vandaag (in 2023) zijn er nul actieve suikerplantages.
- Er is een geweldige zakelijke kans voor kleine, middelgrote en grote ondernemers om importvervangende productie op te starten.

Lijst met Basisvoedingsmiddelen

De lijst van geïmporteerde basisvoedingsmiddelen in Suriname is als volgt:

- Brood, witte broodjes
- Melk (Vol)
- Aardappelen
- Uien
- Knoflook
- Zout
- Suiker (wit)
- Suikerbruin
- Bloem
- Kookolie
- Sardines Tomaat
- Sardines Olie
- Gele Erwten (Goya)
- Nutrilon (Klein) - babymelk
- Nutrilon (Groot) - babymelk
- Bruine Bonen (pacifico)
- Rijst
- Boter (room)
- Boter (Margarine)
- Water
- Gevogelte (kip)
- Maïs
- Thee
- Koffie
- Kaas
- Gezouten vlees
- Kruiden (Curry)
- Macaroni/Pasta

13. Fytosanitaire Labs

- Het ontbreekt in Suriname aan Fytosanitaire Labs
- Er dient zo snel mogelijk een plan te komen om hier verandering in aan te brengen.
- ...
- ...

14. Rijst

- Betere waterbeheersing in Nickerie
- Beter zaaizaad en zaadveredeling
- Meer havens
- Meer parboiled faciliteiten
- Meer internationale samenwerking
- Veel paddieteelt

15. Staatsboerderij

- De staatsboerderij in Suriname zou het voortouw dienen te nemen in projecten om de veehouderij in Suriname te gaan structureren, te professionaliseren en uit te bouwen.
- Er dient een veeteelt plan te komen met een lange termijn en korte termijn visie.
- Er dienen tien voorbeeldprojecten te komen. In elk district dient er 1 veeteelt project te worden opgestart.
- Hoe meer kennis en vaardigheden er worden opgebouwd bij de Surinaamse veehouders, des te beter zal het lukken om vee te houden in de tropen.
- Er dient veel aan innovatie en mechanisatie te worden gedaan.
- Hier een voorbeeld van de boerderij van de toekomst:
  - <https://www.wur.nl/nl/locatie/locatie-de-marke.htm>
  - <https://www.nieuweoogst.nl/nieuws/2022/06/23/fleur-brinke-de-marke-zet-stappen-voor-boerderij-van-toekomst>
  - https://www.wur.nl/upload_mm/5/3/0/d3f01d54-f660-490b-9412-c258c1611b62_De%20Marke-folder-nederlands.pdf
  - <https://farmofthefuture.nl/>
  - <https://www.wur.nl/nl/onderzoek-resultaten/onderzoeksinstituten/livestock-research/innovatiecentra-en-faciliteiten/de-marke.htm>
- Ook dienen we in Suriname zorgboerderijen op te zetten: <https://zorgboerderijdemarke.nl/>

16. 's Landskwekerij

- Alliance dient zo snel mogelijk als 's Landskwekerij te worden opgezet.
- Vervolgens dient er in elke district en groot ressort een kwekerij (nursery) locatie te worden opgezet.
- Hoe beter lokale agrarische ondernemers toegang hebben tot zaden, planten en gereedschappen, des te makkelijker is het voor ze om meer te gaan planten, oogsten, verwerken, produceren en verdienen.

17. Bijenteelt

- Er is veel te weinig kennis op gebied van de bijenteelt
- Er dienen minimaal 1000 imkers erbij te komen in Suriname
- Er dient een imkervereniging en expertise centrum van bijenteelt te komen
- Er dient met veel buitenlandse bijenteelt organisaties te worden samengewerkt om de kleinschaligheid op te heffen.
- ...

18. Surinaamse Veestapel: rassen en aantallen

Wat zijn de huidige aantallen en rassen van de Surinaamse veestapel en hoe willen we dat het zich ontwikkeld?

- Karbouwen
- Schapen
- Geiten
- Kippen
- Eenden
- ...

19. Mangrove, Schelpenritsen & Bigi Pan

De landbouw in Suriname, met name in de kust districten kan niet los worden gezien van de natuur, zoals mangrove, schelpenritsen en bigi pan.

Schelpenritsen...

Prof Naipal...

MECC...

Bigi Pan

20. Bos & Hout

In het binnenland mogen de bewoners hout kappen zodat men plekken heeft om te planten.

Echter dient dit veel beter te worden gereguleerd.

21. Garnalenvisserij

- De garnalenstand in Suriname is flink afgenomen door overbevissing.

22. Landelijke en Regionale Landbouwplannen: Agrarische Districtsplannen & Agrarische Raden

- Het is van belang dat er zo snel mogelijk, vanuit LVV. een gepubliceerd nationaal landbouwplan komt.
- Ook per district dient er een landbouwplan te komen (of een agrarisch districtsplan), vanuit LVV.
- Het is van belang dat alle districtscommissarissen (DCs) hun agrarische raden motiveren om een uitgewerkt agrarisch districtsplan te maken dat uit minimaal vier onderdelen bestaat:
  - Doelstellingen
  - Projecten en activiteitenplanning
  - Teambeschrijving (welke persoon is verantwoordelijk voor welke activiteit)
  - Financiering (via bijv. buitenlandse samenwerkingspartners)
  - Indien van toepassing dient het plan per ressort in het district te worden uitgewerkt.
- De DCs zouden de raden kunnen vragen om maandelijks de voortgang op de realisatie van het plan te publiceren.
- Het plan van de districtsraden moet natuurlijk zoveel mogelijk in lijn zijn met de plannen van LVV. In ieder geval moet er activiteiten zijn, discussie en wisselwerking.

23. Business Clubs & Districts Pagina's

- In elke district dient er een Agri Business Club te worden opgericht, bestaande uit alleen maar lokale/Surinaamse ondernemers
- Deze Agri Business Clubs gaan dan met gelijke business clubs in het buitenland contacten aan.
- Op www.discover-suriname.com staan per district pagina's die inzichtelijk maken welke activiteiten, infrastructuur, voorzieningen en bedrijven er zijn op landbouw, veeteelt en visserij gebied.
- De Agri Business Clubs gebruik de districts pagina's (nederlands en engelstalig voor zichtbaarheid naar het buitenland toe.)
- De Agri Business Club gaan maandelijks handelsmissies naar hun district organiseren. Elke maand uit een ander land. Denk aan: Nederland, Engeland, Ierland, Duitsland, België, Denemarken, Zweden, Noorwegen, Finland, Frankrijk, Oostenrijk, Zwitserland, Tsjechië, Polen, Italië, Spanje, Griekenland. Europa bestaat uit 51 landen, waarvan er 27 lid zijn van de EU.
- In het jaar 2022 zijn er bijna geen handelsmissies uit deze 27 EU-landen naar Suriname geweest.

24. Contactgegevens Ministerie van LVV

- Minister Sewdien
- Wnd Directeur Landbouw, Soedeshchand Jairam
- Wnd Directeur Veeteelt, Drs. Anand Chotkan DVMZ
- [X] Directeur Visserij, Mevr. Parveen Amritpersad Mr.
- Wnd. Directeur Landbouwkundig Onderzoek , Afzet en Verwerking, Anand Ramkisoensing MSc.
- [X] Wnd. Onderdirecteur Administratieve Diensten, Drs. Natalie Ramadhin-Amatmohamed
- Wnd. Onderdirecteur Landbouw Midden, Chanderdew Kesharie Bsc.
- Onderdirecteur Landbouw Oost, Ashwien Gangadin BA
- [X] Wnd. Onderdirecteur Landbouw West, Jamila Salarbaks MSc.
- [X] Onderdirecteur Veeteeltkundig Onderzoek en Ontwikkeling, Gerald Tjon-A-San MSc.
- Wnd. Onderdirecteur Veterinaire Diensten, Drs. Faizel Wilnis DVMZ
- [X] Onderdirecteur Visserij Beheer, Zojindra Arjune
-]X] Onderdirecteur Landbouwkundig Onderzoek, Maitriedebie Ramautar-Jagroep MSc. (Coronie & Nickerie Markoesa project)
- Dhr Roependra Mahabier

[X] = Telefoon/Whatsapp nummer nog onbekend

25. Contactgegevens Belangrijke Organisaties

- ADRON
- Suriname Agriculture Market Access Project (SAMAP)
- FAO
- Caribbean Agriculture Health and Food Safety Agency (CAHFSA)
- CARICOM Regional Organization for Standards and Quality (CROSQ)
- Fytosanitair Lab (dienen te worden opgezet)
- Productschap (dienen te worden opgezet)
- Vereniging van kleine herkauwers
- Rijk Zwaan (zadenleverancier)

- NIVS (Nationaal Instituut Voedselveiligheid Suriname) - Voedselveiligheidswet:
https://www.dna.sr/media/315477/Wet_NIVS.pdf

Parastatalen:

- Stichting Nationale Parken (STINAPA)
- Centrale voor Vissershavens in Suriname N.V (Cevahas N.V.)
- Landbouwbank N.V.
- De Melkcentrale N.V.
- Landsbedrijf Alliance
- Stichting Landbouwontwikkeling Commewijne (SLOC)
- Stichting Nationale Rijstonderzoeks N.V. (SNRI)
- Stichting Proeftuinen in Suriname (STIPRIS)
- Stichting voor Experimentele Landbouwbedrijven (SEL)
- Surinaams-Amerikaanse Industrie Maatschappij N.V. (SAIL N.V.)
- Suriname Zwaarmaterieel N.V. (SURZWAM N.V.)
- Stichting voor de Ontwikkeling van Machinale Landbouw in Suriname (SML)
- Stichting Viskeuringsinstituut (STICHTING VKI)
- Surinaamse Cultuurmaatschappij N.V.

26. Het landbouwproductiesysteem (de hoofdstructuur) visueel weergegeven

- ...
- ...
- ...

27. Het Kringlooplandbouwsysteem & de Agribusiness van Suriname visueel weergegeven

- ...
- ...
- ...

28. Niet gebruikte gronden en gebouwen

De afgelopen twee jaaren zijn de volgende gronden en gebouwen niet (ten volle) gebruikt:

- Alliance
- Cassavefabriek

Al deze gronden en gebouwen zijn met korte klein e projectplannen en weinign fi ancniereen om te zetten in rendabele actvititen of ondernemingfen

29. Citrusplantage Alliance

- Alliance is *2150 hectare groot*
- *2000 hectare is al jaren niet in gebruik*
- zie detailplan <https://www.discover-suriname.com/downloads/slandskwekerij-alliance.pdf>).

30. Opgestarte projecten (2021, 2022)

- ...
- ...
- ...

31. Niet opgestarte projecten (2021, 2022)

- ...
- ...
- ...

32. Feedback

U kunt feedback geven op dit plan en nieuwe onderwerpen aandragen.

Stuur uw email naar:

info@discover-suriname.com

Elke serieuze email zal in behandeling worden genomen.